

Chương 5: Vi xử lý 8086-3

Seattle Computer Products SCP-200B 8086 CPU Board

- Hiểu được tập lệnh assembly của vi xử lý 8086
- Biết được các bước lập trình với VXL 8086
- Biết được cấu trúc chung của một chương trình ASM trên 8086
- Biết và sử dụng được các cấu trúc điều khiển cơ bản

- Lập trình hợp ngữ cho bộ vi xử lý 8086
 - Tập lệnh ASM
 - Cấu trúc chung của chương trình
 - Các cấu trúc điều khiển cơ bản

COMPUTER ENGINEERING

- Các lệnh vận chuyển dữ liệu
- Các lệnh tính toán số học
- Các lệnh tính toán logic
- Các lệnh dịch quay toán hạng
- Các lệnh nhảy
- Các lệnh lặp
- Các lệnh điều khiển, đặc biệt khác

Các lệnh vận chuyển dữ liệu

1. MOV Đích, Nguồn

- Toán hạng Đích và Nguồn có thể định địa chỉ theo nhiều kiểu khác nhau nhưng phải có cùng độ dài và không được phép đồng thời là 2 ô nhớ hoặc hai thanh ghi đoạn
- VD:
 - MOV AL,AH
 - MOV CX, 50
 - MOV DL, [SI]

Các lệnh vận chuyển dữ liệu (tt)

2. OUT Port, Acc

- Trong đó Port là địa chỉ cổng, có 8bit. Nếu Acc là AL thì dữ liệu 8 bit được đưa ra ở Port. Nếu Acc là AX thì dữ liệu 16 bit được đưa ra ở Port và Port + 1.
- Có thể dùng DX để thay thế cho Port -> $0000H < \text{Port} < FFFFH$
- VD:
 - OUT 45H, AL
 - MOV DX, 005FH
 - OUT DX, AX

3. IN Acc, Port

- Trong đó Port là địa chỉ cổng, có 8bit. Truyền 1 byte hoặc 1 word từ cổng tới thanh ghi
- Có thể dùng DX để thay thế cho Port -> $0000H < \text{Port} < FFFFH$
- VD:
 - `OUT 45H, AL`
 - `MOV DX, 005FH`
 - `MOV DX, AX`

4. POP Đích

- Lấy 1 từ ở đỉnh ngăn xếp vào thanh ghi

5. PUSH Nguồn

- Cất 1 từ vào đỉnh ngăn xếp

- VD:

- POP DX

- PUSH BX

6/7. ADC/ADD Đích, Nguồn

- Cộng 2 toán hạng Đích và Nguồn (ADC với cờ CF) kết quả lưu vào đích
- Các cờ bị thanh đổi: AF, CF, OF, PF, SF, ZF
- VD:
 - ADC AL, 74H
 - ADC CL, BL
 - ADC DL, [SI]

8. SUB Đích, Nguồn

- Toán hạng Đích và Nguồn phải cùng loại dữ liệu và không được đồng thời là hai ô nhớ hoặc thanh ghi đoạn
- Các cờ bị thanh đổi: AF, CF, OF, PF, SF, ZF
- VD:
 - SUB AL, 74H
 - SUB CL, BL
 - SUB DL, [SI]

9. MUL Nguồn

- Thực hiện phép nhân không dấu thanh ghi tích lũy với toán hạng nguồn
- Nếu nguồn là số 16bit thì tích lưu vào DXAX
- Các cờ bị thanh đổi: CF, OF
- VD:
 - MUL CX
 - MUL BL

10. DIV Nguồn

- Toán hạng Nguồn là số chia.
- Nếu Nguồn là 8bit thì phép chia là $AX/\text{Nguồn}$, thương là AL , số dư là AH
- Nếu Nguồn là 16bit thì phép chia là $DXAX/\text{Nguồn}$, thương là AX và số dư là DX
- Nếu Nguồn = 0 hoặc thương lớn hơn FFH ($FFFFH$) thì 8086 thực hiện $INT0$
- VD:
 - `MOV AX, 0033H`
 - `MOV BL, 25`
 - `DIV BL`

11. DEC Đích

- Trừ toán hạng Đích đi 1

12. INC Đích

- Tăng toán hạng Đích thêm 1
- Các cờ bị thanh đổi: AF, OF, PF, SF, ZF
- VD:
 - MOV BX, 1200H
 - DEC BX
 - INC BH

13. NEG Đích

- Lấy 0 trừ đi toán hạng Đích, lưu kết quả vào đích
- Các cờ bị thanh đổi: AF, CF, OF, PF, SF, ZF
- VD:
 - MOV BX, 1234H
 - NEG BX

COMPUTER ENGINEERING

14. AND Đích, Nguồn

- AND toán hạng Đích và Nguồn, lưu kết quả vào Đích

15. OR Đích, Nguồn

- OR toán hạng Đích và Nguồn, lưu kết quả vào Đích
- Các cờ bị thanh đổi: CF, OF, PF, SF, ZF
- VD:
 - AND AL, 0FH
 - OR CL, 30H

Các lệnh tính toán logic

16. NOT Đích

- Đảo giá trị các bit của toán hạng Đích
- Các cờ bị thanh đối: không có cờ nào bị thay đổi
- VD:
 - `MOV AL, 53H`
 - `NOT AL`

COMPUTER ENGINEERING

Các lệnh dịch quay toán hạng

17. RCL Đích, CL

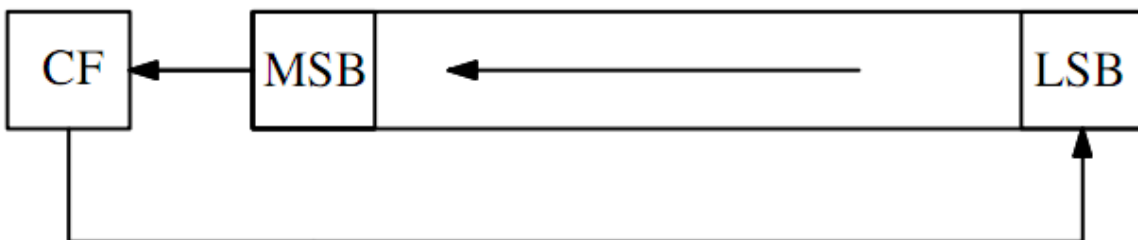
- ❑ Quay toán hạng Đích sang trái thông qua cờ CF; CL là số lần quay.
- ❑ Các cờ bị thanh đổi: CF, OF, SF, ZF, PF
- ❑ VD:

❑ MOV CL, 5

❑ RCL AL, CL

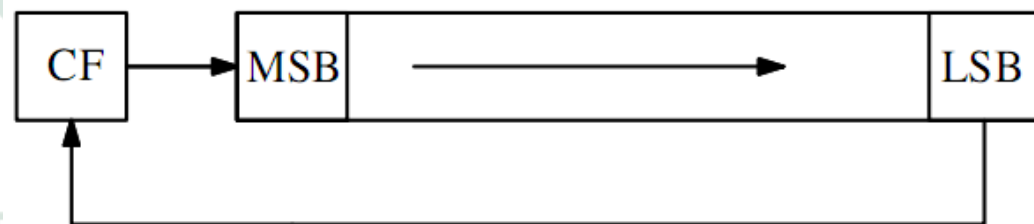
❑ RCL BL, 1

~~❑ RCL BL, 2~~

18. RCR Đích, CL

- ❑ Quay toán hạng Đích sang phải thông qua cờ CF; CL là số lần quay.
- ❑ Các cờ bị thanh đổi: CF, OF, SF, ZF, PF
- ❑ VD:
 - ❑ MOV CL, 4
 - ❑ RCR AL, CL
 - ❑ RCR BL, 1
 - ~~❑ RCR BL, 2~~

19/20. ROL/ROR Đích, CL

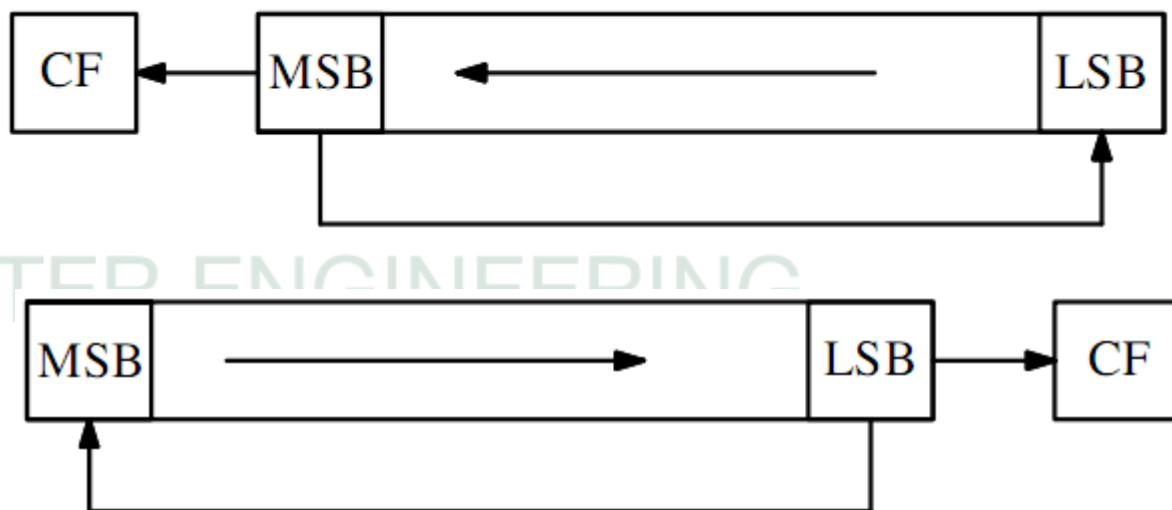
- ❑ Quay toán hạng Đích sang trái/ phải; CL là số lần quay.
- ❑ $CF = MSB/LSB$ sau mỗi lần quay
- ❑ Các cờ bị thanh đổi: CF, OF, SF, ZF, PF
- ❑ VD:

❑ `MOV CL, 4`

❑ `ROL AL, CL`

❑ `ROR BL, 1`

❑ ~~`ROR BL, 2`~~

21/22. SHL/SHR Đích, CL

- Dịch trái/phải toán hạng Đích; CL là số lần dịch.
- $CF = MSB/LSB$ sau mỗi lần dịch
- Bit 0 sẽ đưa vào LSB/MSB
- Các cờ bị thanh đổi: CF, OF, SF, ZF, PF
- VD:

□ MOV CL, 4

□ SHL AL, CL

□ SHR BL, 1

□ ~~SHR BL, 2~~

23. XOR Đích, Nguồn

- Thực hiện lệnh XOR giữa 2 toán hạng
- Kết quả = 1 nếu 2 toán hạng đối nhau
- Kết quả = 0 nếu 2 toán hạng bằng nhau
- Các cờ bị thanh đổi: CF, OF, SF, ZF, PF, PF
- VD:
 - XOR AX, AX
 - XOR BX, BX
 - MOV AX, 5857H
 - XOR AX, BX

Các lệnh nhảy

24. CMP Đích, Nguồn

- ❑ Thực hiện trừ toán hạng Đích cho toán hạng Nguồn như không lưu kết quả
- ❑ Các cờ bị thanh đổi: AF, CF, OF, SF, ZF, PF

So sánh	CF	ZF
Đích = Nguồn	0	1
Đích > Nguồn	0	0
Đích < Nguồn	1	0

Các lệnh nhảy (tt)

25. JA/JNBE

Nhãn

- Nhảy đến Nhãn nếu $CF + ZF = 0$ (lớn hơn)
- Nhãn nằm trong khoảng -128 đến +127
- VD:
 - `MOV AX, 12ABH`
 - `CMP AX, 12ABH`
 - `JA HET GIO`

Các lệnh nhảy (tt)

26. JAE/JNB/JNC

Nhãn

- Nhảy đến Nhãn nếu $CF = 0$ (lớn hơn hoặc bằng)
- Nhãn nằm trong khoảng -128 đến +127
- VD:
 - `MOV AX, 12AAH`
 - `CMP AX, 12ABH`
 - `JAE HETGIO`

Các lệnh nhảy (tt)

27. JB/JC/JNAE Nhãn

- Nhảy đến Nhãn nếu $CF = 1$ (nhỏ hơn)
- Nhãn nằm trong khoảng -128 đến +127
- VD:
 - `MOV AX, 12ACH`
 - `CMP AX, 12ABH`
 - `JB HET GIO`

Các lệnh nhảy (tt)

28. JBE/JNA

Nhãn

- Nhảy đến Nhãn nếu $CF + ZF = 1$ (nhỏ hơn)
- Nhãn nằm trong khoảng -128 đến +127
- VD:
 - `MOV AX, 12ACH`
 - `CMP AX, 12ABH`
 - `JBE HET GIO`

Các lệnh nhảy (tt)

29. JE/JZ Nhấn

- Nhảy đến Nhấn nếu $ZF = 1$ (bằng nhau)
- Nhấn nằm trong khoảng -128 đến +127
- VD:
 - `MOV AX, 12ACH`
 - `CMP AX, 12ABH`
 - `JE HET GIO`

Các lệnh nhảy (tt)

30. JNE/JNZ

Nhãn

- Nhảy đến Nhãn nếu $ZF = 0$ (bằng nhau)
- Nhãn nằm trong khoảng -128 đến +127
- VD:
 - `MOV AX, 12ABH`
 - `CMP AX, 12ABH`
 - `JNE HET GIO`

Các lệnh nhảy (tt)

31. JMP Nhấn

- Nhảy đến Nhấn không điều kiện
- Nhảy ngắn : -128 đến + 127
- Nhảy gần: - 32768 đến + 32767
- Nhảy xa: đoạn mã khác
- VD:
 - JMP SHORT HET GIO
 - JMP NEAR HET GIO
 - JMP HET GIO

32. LOOP Nhãn

- Dùng để lặp lại đoạn chương trình từ Nhãn đến hết lệnh loop Nhãn khi CX #0
- Trước khi vào vòng lặp cần phải nạp CX, sau mỗi lần lặp CX giảm 1
- Nhãn phải nằm các LOOP tối đa -128 byte
- VD:
 - MOV AL, 20
 - MOV CX, 10
 - LAR: INC AL
 - LOOP LAR

Đoạn lệnh này lặp bao nhiêu lần?

33. LOOPE/LOOPZ Nhãn

- Dùng để lặp lại đoạn chương trình từ Nhãn đến hết lệnh loop Nhãn khi $CX \neq 0$ và $ZF = 1$
- Trước khi vào vòng lặp cần phải nạp CX, sau mỗi lần lặp CX giảm 1
- Nhãn phải nằm các LOOP tối đa -128 byte
- VD:
 - MOV AX, 2015H
 - MOV CX, 30
 - LAP: DEC AH
 - COMP AL, AH
 - LOOPE LAP

Đoạn lệnh này lặp bao nhiêu lần?

Các lệnh lặp (tt)

34. LOOPNE/LOOPNZ Nhãn

- Dùng để lặp lại đoạn chương trình từ Nhãn đến hết lệnh loop Nhãn khi $CX \neq 0$ và $ZF = 0$
 - Trước khi vào vòng lặp cần phải nạp CX, sau mỗi lần lặp CX giảm 1
 - Nhãn phải nằm các LOOP tối đa -128 byte
 - VD:
 - MOV AX, 2015H
 - MOV CX, 30
 - LAP: DEC AH
 - CMP AL, AH
 - LOOPNE LAP
- Đoạn lệnh này lặp bao nhiêu lần?

35. CALL Nhãn chương trình con

- Dùng để chuyển hoạt động của vi xử lý từ chương trình chính sang chương trình con
- VD:
 - `ORG 100h ; for COM file.`
 - `CALL p1`
 - `ADD AX, 1`
 - `RET ; return to OS.`
 - `p1 PROC ; procedure declaration. MOV AX, 1234h`
 - `RET ; return to caller.`
 - `p1 ENDP`

36. INT N

- Lệnh gọi chương trình con phục vụ ngắt
- Bảng vector ngắt 1KB từ 00000H đến 003FFH
- Có 256 ngắt (N từ 00H - FFH)
 - Mỗi vector có 4 byte chứa IP và CS của CT phục vụ ngắt
 - 32 vector đầu dành cho Intel
 - 224 vector tiếp theo dành cho người dùng

COMPUTER ENGINEERING

Các lệnh điều khiển, đặc biệt khác (tt)

Vector ngắt	Công dụng
00h	CPU: tác động khi chia cho 0
01h	CPU: chương trình thực thi từng bước
02h	CPU: ngắt không che được
03h	CPU: tạo điểm dừng cho chương trình
04h	CPU: tác động khi kết quả số học tràn
05h	Tác động khi nhấn Print Screen
06h - 07h	Dành riêng
08h	Tác động bởi nhịp đồng hồ (18.2 lần/s)
09h	Tác động khi có phím nhấn
0Ah	Dành riêng
0Bh - 0Ch	Tác động phần cứng liên lạc nối tiếp
0Dh	Đĩa cứng
0Eh	Đĩa mềm
0Fh	Máy in
10h	BIOS: màn hình
11h	BIOS: xác định cấu hình máy tính

<http://www.scribd.com/doc/82189065/Cac-ngat-cua-8086>

37. IRET

- Trở về chương trình chính từ chương trình con phục vụ ngắt

COMPUTER ENGINEERING

THỰC HIỆN LỆNH INT

- ❑ Cất thanh ghi cờ vào Stack
- ❑ IF = 0 cấm các ngắt khác tác động
- ❑ TF = 0 chạy suốt chương trình ngắt
- ❑ Cất CS và IP vào Stack
- ❑ $IP = [N*4]$, $CS = [N*4 + 2]$
- ❑ Thực hiện chương trình ngắt

THỰC HIỆN LỆNH IRET

- Lấy IP từ Stack
- Lấy CS từ Stack
- Lấy thanh ghi cờ từ Stack
- Thực hiện chương trình chính trước đó

COMPUTER ENGINEERING

38. RET / RET N

- Trở về chương trình chính từ chương trình con
- RET N dùng để nhảy qua các giá trị của chương trình con trong stack

COMPUTER ENGINEERING

39. STC

- Dùng để thiết lập cờ nhớ $CF = 1$

40. NOP

- Không làm gì
- Tăng nội dung IP và tiêu tốn 3 chu kỳ clock

COMPUTER ENGINEERING

- Cú pháp của chương trình hợp ngữ
- Dữ liệu cho chương trình
- Biến và hằng
- Khung của một chương trình hợp ngữ

COMPUTER ENGINEERING

Cú pháp của chương trình hợp ngữ

1.	.Model Small	← khai báo kiểu kích thước bộ nhớ
2.	.Stack 100	← khai báo đoạn ngăn xếp
3.	.Data	← khai báo đoạn dữ liệu
4.	Tbao DB 'Chuoi da sap xep:', 10, 13	
5.	MGB DB 'a', 'Y', 'G', 'T', 'y', 'Z', 'U', 'B', 'D', 'E',	
6.	DB 'S'	
7.	.Code	← khai báo đoạn mã lệnh
8.	MAIN Proc	← bắt đầu chương trình chính
9.	MOV AX, @Data	;khởi đầu DS
10.	MOV DS, AX	
11.	MOV BX, 10	;BX: số phần tử của mảng
12.	LEA DX, MGB	;DX chỉ vào đầu mảng byte
13.	DEC BX	;số vòng so sánh phải làm
14.	LAP: MOV SI, DX	;SI chỉ vào đầu mảng
15.	MOV CX, BX	;CX số lần so của vòng so
16.	MOV DI, SI	;giá trị đầu là max
17.	MOV AL, [DI]	;AL chứa phần tử max
18.	TIMMAX:	
19.	INC SI	;chỉ vào phần tử bên cạnh
20.	CMP [SI], AL	;phần tử mới > max?
21.	JNG TIEP	;không, tìm max
22.	MOV DI, SI	;dùng, DI chỉ vào max
23.	MOV AL, [DI]	;AL chứa phần tử max
24.	TIEP: LOOP TIMMAX	;tìm max của một vòng so
25.	CALL DOICHO	;đổi cho max với số mới
26.	DEC BX	;số vòng so còn lại
27.	JNZ LAP	;làm tiếp vòng so mới
28.	MOV AH, 9	;hiển thị chuỗi đã sắp xếp
29.	MOV DX, Tbao	
30.	INT 21H	
31.	MOV AH, 4CH	
32.	INT 21H	;về DOS
33.	Max Endp	
34.	DOICHO Proc	← kết thúc chương trình chính
35.	PUSH AX	
36.	MOV AL, [SI]	
37.	XCHG AL, [DI]	
38.	MOV [SI], AL	
39.	POP AX	
40.	RET	
41.	DOICHO Endp	← bắt đầu chương trình con
42.	END MAIN	← kết thúc đoạn mã

- Hệ số 2: 00110B
- Hệ số 10: 1234
- Hệ số 16: 1EFDH, 0ABCEH
- Ký tự, chuỗi ký tự: 'A', 'mhd'

COMPUTER ENGINEERING

- **DB (define byte):** định nghĩa biến kiểu byte
- **DW (define word):** định nghĩa biến kiểu từ
- **DD (define double word):** định nghĩa biến kiểu từ kép

- **Biến byte:**

☐ **Tên** **DB** **gia_trị_khởi_đầu**

☐ **Ví dụ:**

⇒ **B1** **DB** **4**

⇒ **B1** **DB** **?**

⇒ **C1** **DB** **'\$'**

⇒ **C1** **DB** **34**

MOV AL, B1

LEA BX, B1

MOV AL, [BX]

Biến và hằng (tt)

• Biến từ:

☐ **Tên** **DW** **gia_trị_khởi đầu**

☐ **Ví dụ:**

⇒ **W1** **DW** **4**

⇒ **W2** **DW** **?**

• Biến mảng:

☐ **M1** **DB** **4, 5, 6, 7, 8, 9**

☐ **M2** **DB** **100 DUP(0)**

☐ **M3** **DB** **100 DUP(?)**

☐ **M4** **DB** **4, 3, 2, 2 DUP (1, 2 DUP(5), 6)**

☐ **M4** **DB** **4, 3, 2, 1, 5, 5, 6, 1, 5, 5, 6**

1300A		
13009		
13008	9	
13007	8	
13006	7	
13005	6	
13004	5	
13003	4	M1
13002		
13001		
13000		

Biến và hằng (tt)

• Biến mảng 2 chiều:

$$\begin{bmatrix} 1 & 6 & 3 \\ 4 & 2 & 5 \end{bmatrix}$$

□ M1 DB 1, 6, 3
DB 4, 2, 5

□ M2 DB 1, 4
DB 6, 2
DB 3, 5

1300A		M1
13009		
13008	5	
13007	2	
13006	4	
13005	3	
13004	6	
13003	1	
13002		
13001		
13000		

```
MOV AL, M1 ; copy 1 vào AL
MOV AH, M1[2]
MOV BX, 1
MOV SI, 1
MOV CL, M1[BX+SI]
MOV AX, Word Ptr M1[BX+SI+2]
MOV DL, M1[BX][SI]
```

Biến và hằng (tt)

- **Biến kiểu xâu ký tự**

- ☐ **STR1 DB 'string'**
- ☐ **STR2 DB 73h, 74h, 72h, 69h, 6Eh, 67h**
- ☐ **STR3 DB 73h, 74h, 'r', 'i', 6Eh, 67h**

- **Hằng có tên**

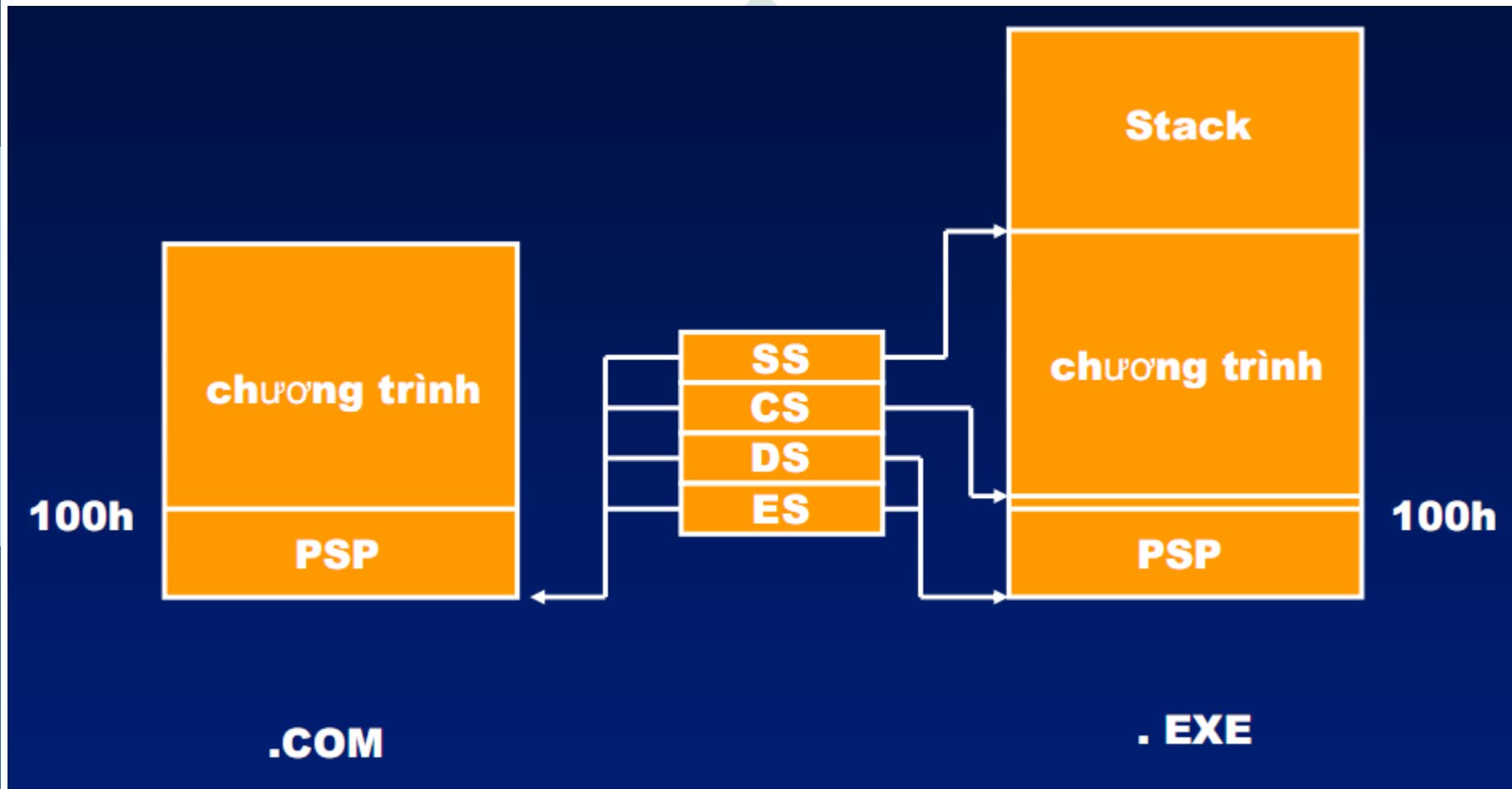
- ☐ **Có thể khai báo hằng ở trong chương trình**
- ☐ **Thường được khai báo ở đoạn dữ liệu**
- ☐ **Ví dụ:**
 - ⇒ **CR EQU 0Dh ;CR là carriage return**
 - ⇒ **LF EQU 0Ah ; LF là line feed**
 - ⇒ **CHAO EQU 'Hello'**
 - ⇒ **MSG DB CHAO, '\$'**

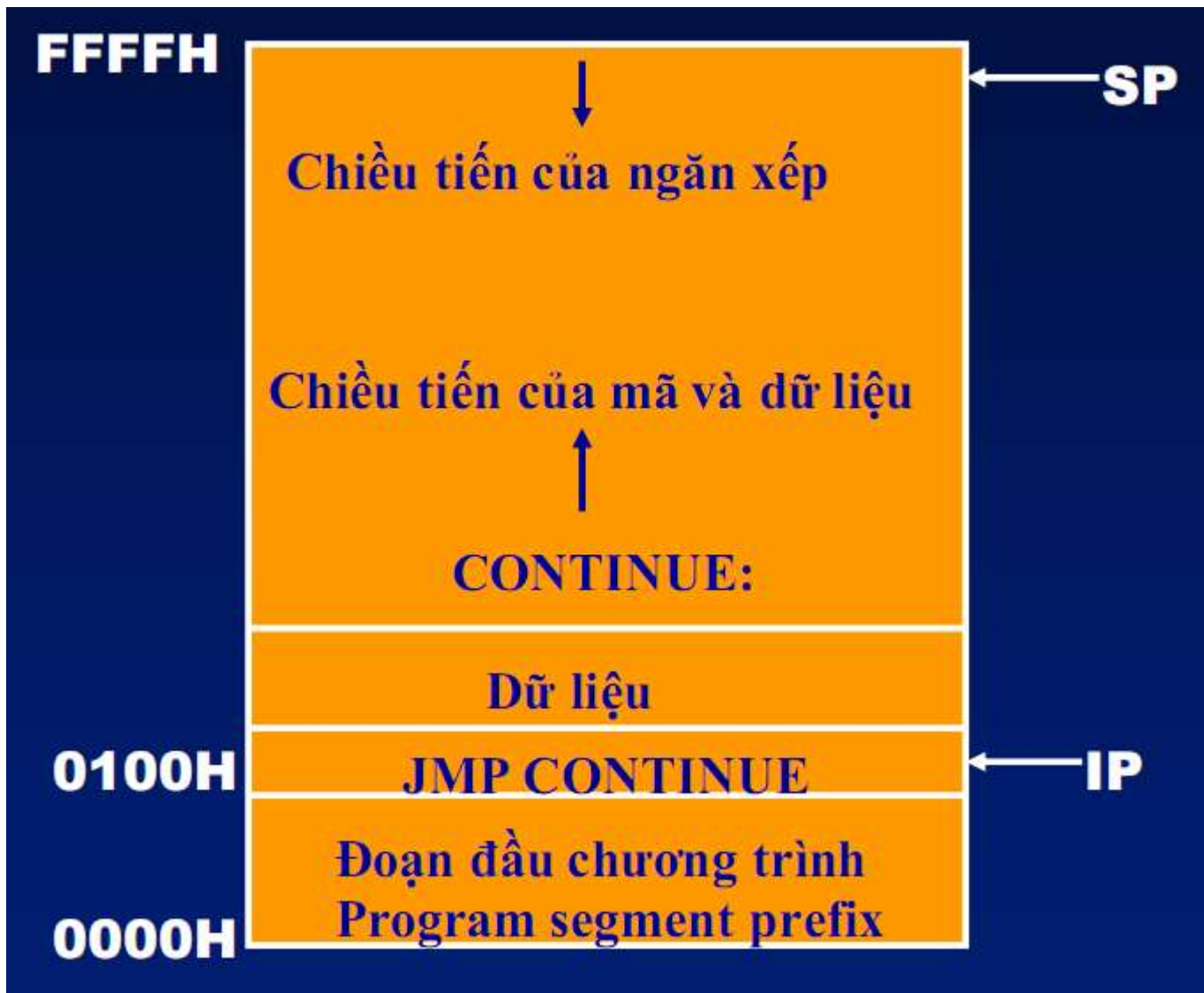
- Khai báo quy mô sử dụng bộ nhớ
 - .MODEL kiểu kích thước bộ nhớ
- Ví dụ: .MODEL Small

Kiểu	Mô tả
Tiny (hẹp)	mã lệnh và dữ liệu gói gọn trong một đoạn
Small (nhỏ)	mã lệnh nằm trong 1 đoạn, dữ liệu 1 đoạn
Medium (tB)	mã lệnh nằm trong nhiều đoạn, dữ liệu 1 đoạn
Compact (gọn)	mã lệnh nằm trong 1 đoạn, dữ liệu trong nhiều đoạn
Large (lớn)	mã lệnh nằm trong nhiều đoạn, dữ liệu trong nhiều đoạn, không có mảng nào lớn hơn 64 K
Huge (đồ sộ)	mã lệnh nằm trong nhiều đoạn, dữ liệu trong nhiều đoạn, các mảng có thể lớn hơn 64 K

- Khai báo đoạn ngăn xếp
 .Stack kích thước (bytes)
- Khai báo đoạn dữ liệu
 .Data
- Khai báo đoạn mã
 .Code

COMPUTER ENGINEERING

Các cấu trúc điều khiển cơ bản

If điều kiện **then** công việc

□ Ví dụ: Gán cho BX giá trị tuyệt đối của AX

```
; If AX<0  
CMP      AX, 0    ; AX<0 ?  
JNL      End_if  ; không, thoát ra  
; then  
NEG      AX       ; đúng, đảo dấu  
End_if: MOV  BX, AX  ; gán
```

Các cấu trúc điều khiển cơ bản

If điều kiện **then** công việc1 **else** công việc 2

□ Ví dụ: Nếu $AX < BX$ thì $CX = 0$ ngược lại $CX = 1$

```
; if AX<BX  
CMP      AX, BX      ; AX<BX ?  
JL       Then_      ; đúng, CX=0  
;else  
MOV      CX, 1      ; sai, CX=1  
JMP      End_if  
Then_: MOV CX, 0;  
End_if:
```

Các cấu trúc điều khiển cơ bản

Case Biểu thức

Giá trị 1: công việc 1

...

Giá trị n: công việc n

END CASE

□ Ví dụ:

□ Nếu $AX < 0$ thì $CX = -1$

□ Nếu $AX = 0$ thì $CX = 0$

□ Nếu $AX > 0$ thì $CX = 1$

```
CMP      AX, 0 ;
JL       AM    ; AX<0
JE       Khong ; AX=0
JG       DUONG; AX>0
AM: MOV  CX, -1
        JMP End_case
Khong: MOV CX, 0
        JMP End_case

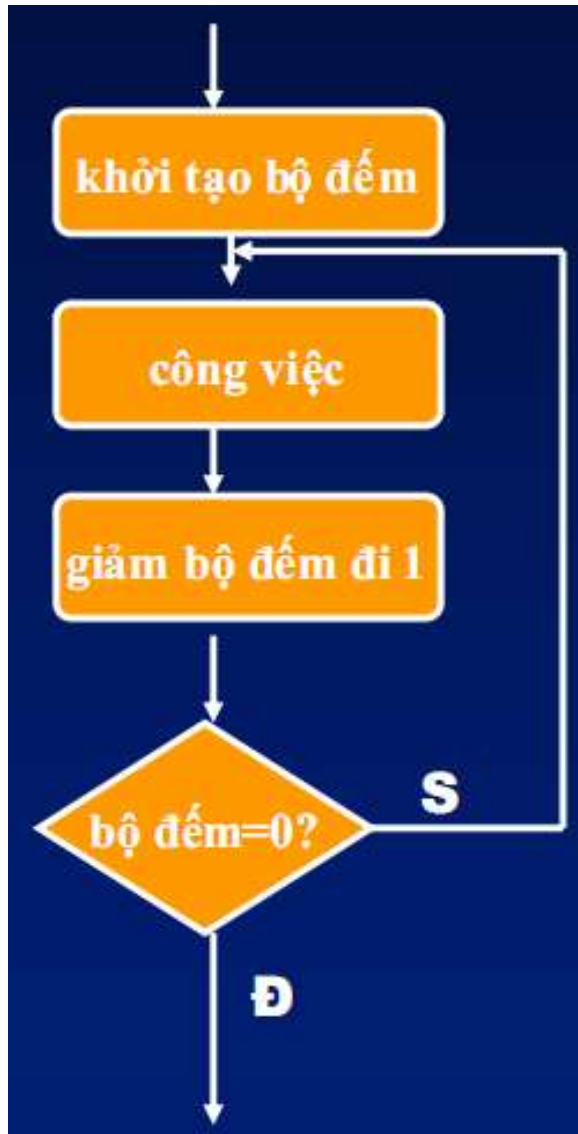
DUONG: MOV CX, 1
End_case:
```


Các cấu trúc điều khiển cơ bản

For số lần lặp **Do** công việc

- Ví dụ: Hiển thị 1 dòng ký tự \$ trên màn hình

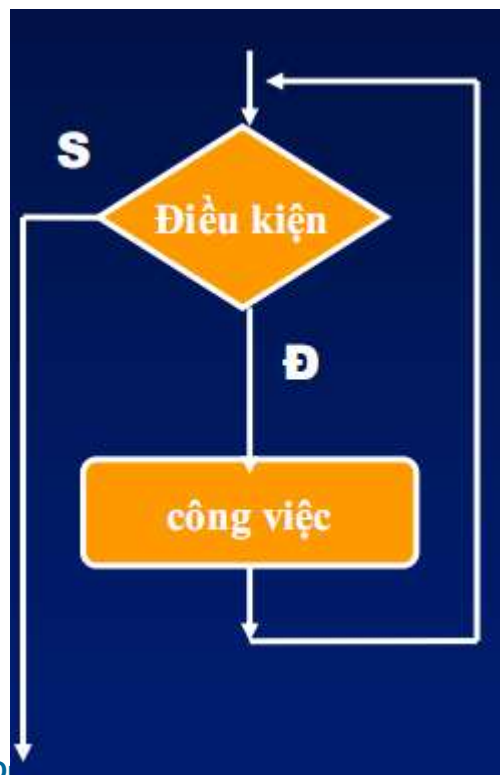
```
MOV CX, 80           ;số lần lặp
MOV AH,2             ;hàm hiển thị
MOV DL,'$'           ;DL chứa ký tự cần hiển thị
HIEN: INT 21H         ; Hiển thị
      LOOP HIEN
End_for
```


Các cấu trúc điều khiển cơ bản

While điều kiện Do công việc

- Ví dụ: Đếm số ký tự đọc được từ bàn phím đến khi gặp ký tự CR thì thôi


```

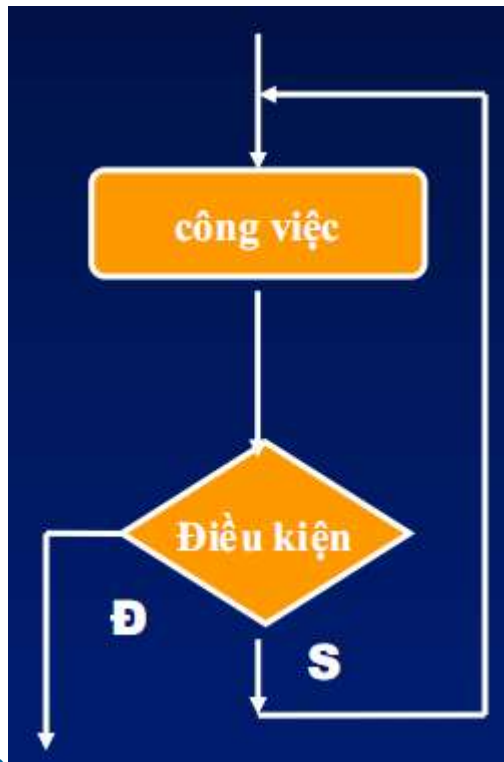
XOR CX, CX           ;CX=0
MOV AH,1             ;hàm đọc ký tự từ bàn phím
TIEP: INT 21H         ;đọc một ký tự vào AL
CMP AL, 13           ;đọc CR?
JE End_while         ;đúng, thoát
INC CX               ;sai, thêm 1 ký tự vào tổng
JMP TIEP             ;đọc tiếp

End_while:
  
```


Các cấu trúc điều khiển cơ bản

Repeat điều kiện **Until** công việc

- Ví dụ: Đọc từ bàn phím cho tới khi gặp ký tự CR thì thôi


```
MOV AH,1           ;hàm đọc ký tự từ bàn phím
TIEP:  INT 21H      ; đọc một ký tự vào AL
      CMP AL, 13    ; đọc CR?
      JNE TIEP      ; chưa, đọc tiếp
End_:
```

- Tập lệnh ASM
- Cấu trúc chung của chương trình
- Các cấu trúc điều khiển cơ bản

COMPUTER ENGINEERING

Kết thúc chương 5-3

